

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ-4114-05-01/2011

Rzeszów,   marca 2012 r.

**Pan
Bartosz Gruszecki**

Naczelnik Urzędu Celnego w Przemysłu

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z 23 grudnia 1994r. o *Najwyższej Izbie Kontroli* (Dz. U. z 2012 r., poz. 82), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła w Urzędzie Celnym w Przemysłu kontrolę w zakresie *realizacji polityki celnej państwa oraz wykonywania zadań związanych z wymiarem i poborem podatku akcyzowego i innych należności celno-podatkowych w zakresie importu towarów zawierających alkohol etylowy w latach 2004-2010.*

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 22 lutego 2012r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Naczelnikowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia mimo stwierdzonych nieprawidłowości - realizację polityki celnej państwa oraz wykonywanie zadań związanych z wymiarem i poborem podatku akcyzowego i innych należności celno-podatkowych w zakresie importu towarów zawierających alkohol etylowy w latach 2007-2010 przez Urząd Celny w Przemysłu.

W okresie od dnia 24 listopada 2007 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. w Urzędzie Celnym w Przemysłu (Urząd) dokonano łącznie 267 zgłoszeń celnych towaru klasyfikowanego do kodu Taryfy celnej CN 3820 00 00 *Środki zapobiegające zamarzaniu i pozostałe płyny usuwające oblodzenie, zawierające w swym składzie alkohol etylowy* (13 zgłoszeń celnych od dnia 24.11.2007 r. do dnia 31.12.2007 r., 53 w 2008 r., 129 w 2009 r., 72 w 2010 r.). W okresie tym importowano do Polski łącznie 20.262.515 kg towaru klasyfikowanego do kodu CN 3820 00 00.

W kontroli ustalono, że towar ten importowany był z Ukrainy przez polskich odbiorców, reprezentowanych przez agencje celne i zawierał w swym składzie: alkohol

etylowy w ilości powyżej 80 %, środki powierzchniowo-czynne, uprawniające do zaklasyfikowania danego towaru do kodu CN 3820 00 00, skażalniki oraz wodę. Na granicy polskiej, w następstwie wniosku agencji celnej działającej na zlecenie importera, stosownie do art. 42 rozporządzenia Rady (EWG) Nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. *ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny* (WKC), w celu nadania tym towarom przeznaczenia celnego – każdorazowo dokonywano badań laboratoryjnych.

Na podstawie opinii z badań laboratoryjnych, w których wskazywano na możliwość zaklasyfikowania danego towaru do kodu CN 3820 00 00, towar ten dopuszczany był do swobodnego obrotu na terenie UE pod kodem CN 3820 00 00.

W latach 2009-2010 każdorazowo przy zgłoszeniu celnym wykonywane były dodatkowe badania laboratoryjne w trybie art. 68 WKC, celem potwierdzenia wcześniejszych badań wykonanych na wniosek importera. Badania takie wykonywane były w Laboratorium Celnym Izby Celnej w Przemysłu, Laboratorium Celnym Izby Celnej we Wrocławiu i Centralnym Laboratorium Celnym w Izbie Celnej w Warszawie.

Za wyjątkiem 3 zgłoszeń celnych z 2009 r. i 6 zgłoszeń celnych z 2010 r. badania te potwierdziły wcześniejsze wyniki badań (w trybie art. 42 WKC), zarówno co do składu chemicznego towaru, jak również w zakresie możliwości zaklasyfikowania towaru do kodu CN 3820 00 00.

W kontroli ustalono, że w okresie od dnia 24 listopada 2007 r. do dnia 28 lutego 2009 r. (77 zgłoszeń celnych) Urząd zwalniał od akcyzy alkohol etylowy zawarty w towarach klasyfikowanych do kodu CN 3820 00 00 na podstawie § 18 ust. 7 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 26 kwietnia 2004 r. w *sprawie zwolnień od podatku akcyzowego* (Dz. U. z 2006 r. Nr 72, poz. 500 ze zm.). Podstawą do zwolnienia od akcyzy alkoholu etylowego zawartego w importowanych środkach zapobiegających zamarzaniu i pozostałych płynach usuwających oblodzenie było skażenie alkoholu etylowego skażalnikami określonymi w tym przepisie.

W przypadku zgłoszeń celnych dokonanych w tym okresie spełnione były warunki uprawniające do zwolnienia alkoholu etylowego zawartego w tych towarach na podstawie § 18 ust. 7 ww. rozporządzenia.

W okresie od dnia 1 marca 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. Urząd zwalniał od akcyzy alkohol etylowy zawarty z importowanych środkach zapobiegających zamarzaniu i pozostałych płynach usuwających oblodzenie na podstawie art. 30 ust. 9 pkt. 1 oraz na podstawie art. 30 ust. 9 pkt. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r. *o podatku akcyzowym* (Dz. U. z 2009 r. Nr 3, poz. 11 ze zm.)

Importowane z Ukrainy środki zapobiegające zamarzaniu i pozostałe płyny usuwające oblodzenie z ww. okresu w 174 przypadkach skażone były zgodnie z wymogami art. 30 ust. 9 pkt. 1 ustawy *o podatku akcyzowym*, tj. środkami dopuszczonymi do skażania alkoholu etylowego wymienionymi w rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 3199/93 z dnia 22 listopada 1993 r. w *sprawie wzajemnego uznawania procedur całkowitego skażenia alkoholu etylowego do celów zwolnienia z podatku akcyzowego*. W 7 zgłoszeniach celnych z okresu od dnia 1 marca 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. skażenie było zgodne z wymogami art. 30 ust. 9 pkt. 3 tej ustawy, tj. środkami skażającymi, o których mowa w art. 32 ust. 4 pkt. 2 ustawy *o podatku akcyzowym*.

Fakt odpowiedniego skażenia potwierdzony był dwukrotnymi badaniami laboratoryjnymi, pierwszymi na podstawie art. 42 WKC i drugimi na podstawie art. 68 WKC.

W pozostałych 9 zgłoszeniach celnych spośród łącznej ilości 190 zgłoszeń celnych dokonanych w okresie od dnia 1.03.2009 r. do dnia 31.12.2010 r. pierwsze badanie laboratoryjne wykonane w trybie art. 42 WKC wykazało, że występujące w próbkach skażalniki są wystarczające do uznania badanych próbek za prawidłowo skażone, przy uwzględnieniu niepewności pomiaru badania laboratoryjnego. Na podstawie takich badań laboratoryjnych, towar objęty tymi zgłoszeniami celnymi dopuszczono do swobodnego obrotu na terenie UE i zwolniono w oparciu o art. 73 WKC w związku z art. 244 rozporządzenia Komisji (EWG) Nr 2454/93 z dnia 2 lipca 1993 r. ustanawiające przepisy w celu wykonania rozporządzenia Rady (EWG) Nr 2913/92 ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny (RWKC).

Ponowne badania laboratoryjne wykonane w trybie art. 68 WKC wykazały, że ilości skażalników nie są wystarczające, nawet przy uwzględnieniu niepewności pomiaru badania laboratoryjnego, skutkiem czego alkohol etylowy objęty tymi zgłoszeniami celnymi nie podlegał zwolnieniu z podatku akcyzowego.

Urząd nie podjął czynności zmierzających do określenia podatku akcyzowego od towaru objętego tymi zgłoszeniami celnymi (3 z 2009 r. i 6 z 2010 r.). Nastąpiło to dopiero w trakcie kontroli NIK, kiedy to Naczelnik Urzędu Celnego w Przemysłu wszczął z urzędu postępowanie w sprawie określenia podatku akcyzowego od towaru objętego procedurą dopuszczenia do obrotu ww. zgłoszeń celnych. Łączna suma należności w podatku akcyzowym i podatku od towarów i usług w przypadku tych zgłoszeń celnych wyliczona została przez Urząd na wniosek Kontrolera NIK na kwotę 40.836.218 zł.

W kontroli ustalono, że 4 przypadkach, w dokumentacji zgłoszenia celnego, niezgodnie ze stanem faktycznym zapisano, że wynik powtórnego badania laboratoryjnego potwierdza wyniki badań wykonanych w trybie art. 42 WKC. Podpis pod tym zapisem złożyła Pani Marta Zybińska-Martowicz wyznaczona przez Kierownika Oddziału Celnego Medyka-Zurawica do dokonywania bieżącej kontroli dokumentacji celnej po zwolnieniu towaru do procedury celnej.

W trakcie kontroli NIK Naczelnik Urzędu Celnego w Przemysłu wszczął kontrolę wewnętrzną, która ustaliła, że do dokumentacji 6 zgłoszeń celnych z 2009 r. i 15 z 2010 r. nie dołączono sprawozdań z badań laboratoryjnych wykonanych w trybie art. 68 WKC.

Nie dokonano tym samym weryfikacji tych zgłoszeń celnych pod kątem właściwego skażenia alkoholu etylowego, uprawniającego do zwolnienia tego alkoholu od podatku akcyzowego, zgodnie z poleceniem Naczelnika Urzędu Celnego w Przemysłu z dnia 20 sierpnia 2009 r. nakazującego przeprowadzenie weryfikacji każdego zgłoszenia celnego towaru o kodzie CN 3820 00 00.

Sprawozdania laboratoryjne dotyczące 5 zgłoszeń celnych z 2010 r. wskazywały na niewystarczające ilości skażalników, konieczne do uznania alkoholu etylowego objętego tymi zgłoszeniami celnymi za prawidłowo skażony. Skutkiem powyższego alkohol etylowy objęty tymi zgłoszeniami celnymi nie podlegał zwolnieniu od podatku akcyzowego.

Sprawozdania te nie zostały przedłożone do kontroli NIK wraz z kompletem dokumentacji celnej obejmującej zgłoszenia celne z okresu od 24.11.2007 r. do 31.12.2010 r. Kontroler NIK otrzymał je wraz z wyjaśnieniami Naczelnika Urzędu Celnego w Przemysłu i postanowieniami o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia podatku akcyzowego od towaru objętego tymi zgłoszeniami celnymi.

W kontroli ustalono, że za wystąpienie powyższych nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi Pani Marta Zubińska-Martowicz (niezgodne ze stanem faktycznym zapisy do dokumentacji zgłoszenia celnego) oraz Pan Witold Bronkowski kierujący Sekcją Kontroli Zgłoszeń Celnych w Oddziale Celnym Medyka-Żurawica, do którego obowiązków należało między innymi sprawowanie nadzoru oraz kontroli prawidłowości i terminowości wykonywania zadań i załatwiania przydzielonych spraw. W odniesieniu do tych osób wszczęte zostało w Urzędzie postępowanie wyjaśniające.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli fakt wystąpienia w Urzędzie powyższych nieprawidłowości wskazuje, iż system kontroli dokumentacji celnej po zwolnieniu towaru do procedury celnej dotyczący towarów o kodzie CN 3820 00 00 jest nieprawidłowy.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli mając na uwadze wysokie potencjalnie obciążenia finansowe dla importerów tych towarów, system taki powinien zakładać min. dwie osoby przeprowadzające kontrolę w tym zakresie, na zasadzie jedna osoba kontrolująca, zaś druga weryfikująca osobę poprzednią. Nad tymi funkcjonariuszami celnymi nadzór winna pełnić trzecia osoba, wyznaczona do nadzoru i kontroli wykonywania zadań przez ww. osoby.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli system taki ograniczyłby możliwość wystąpienia zarówno niezawinionych błędów ludzkich, jak i znacznie ukróciłby pole do ewentualnych sytuacji korupcyjnych.

Po zakończeniu czynności kontrolnych NIK Naczelnik Urzędu Celnego w Przemysłu w dniu 8 marca 2012 r. poinformował Kontrolera NIK, iż w dniu 8 marca 2012 r. zostało przesłane do Prokuratury Rejonowej w Przemysłu, w trybie art. 304 § 2 Kodeksu postępowania karnego pisemne zawiadomienie o możliwej realizacji znamion przestępstwa określonego w art. 231 § 1 lub § 2 Kodeksu karnego w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w zakresie poboru podatku akcyzowego w odniesieniu do 9 zgłoszeń celnych towarów klasyfikowanych do kodu CN 3820 00 00.

Naczelnik Urzędu Celnego w Przemysłu poinformował również, że w wyniku prowadzonego w Urzędzie postępowania dla firmy Uni-Chem Sp. z o.o. Warszawa ul. Okopowa 56/81 wydano 3 decyzje określające podatek akcyzowy w łącznej kwocie 11.104.116 zł.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 2 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Usprawnienie systemu organizacji kontroli dokumentacji celnej po zwolnieniu towaru do procedury celnej w odniesieniu do towarów o kodzie CN 3820 00 00.
2. Rzetelne dokonywanie kontroli dokumentacji celnej po zwolnieniu towaru do procedury celnej i sprawowanie skutecznego nadzoru i kontroli towarów o kodzie CN 3820 00 00.
3. Naliczenie i pobranie podatku akcyzowego i innych należności od alkoholu etylowego, nie podlegającego zwolnieniu od podatku akcyzowego ze względu na niewystarczające ilości skaźników.

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Naczelnikowi prawo zgłoszenia do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W przypadku nieskorzystania z tego prawa, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie oczekuje od Pana Naczelnika, w terminie miesięcznym, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach na rzecz realizacji wniosków lub przyczynach nie podjęcia takich działań.